

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Wstęp

Przedsiębiorczość jako kategoria ekonomiczno-społeczna odgrywa istotną rolę w każdych warunkach polityczno-ekonomicznych, na każdym etapie rozwoju cywilizacyjnego i gospodarczego społeczeństwa. Już w latach trzydziestych ubiegłego wieku J.A. Schumpeter uznał przedsiębiorczość za jeden z najważniejszych czynników rozwoju gospodarczego, dlatego współcześnie problematyką tą interesuje się wielu pracowników nauki z takich dyscyplin, jak ekonomia, psychologia, socjologia, historia gospodarcza, politologia i prawo. Jej interdyscyplinarny charakter skłania do refleksji nad rolą i znaczeniem tego obszaru aktywności, różnie definiowanego, lecz mającego wiele cech wspólnych. Najczęściej przedsiębiorczość jest definiowana jako cecha, która jest związana z osobą przedsiębiorcy, oraz jako funkcja przejawiająca się w pobudzaniu rozwoju społeczno-gospodarczego opartego na wykorzystywaniu szans płynących z otoczenia rynkowego i instytucjonalnego.

Badania naukowe nad rozwojem przedsiębiorczości w Polsce podjęto na początku lat dziewięćdziesiątych ubiegłego wieku w związku z rozpoczęciem transformacji polskiej gospodarki. Tworzenie podstaw gospodarki rynkowej, zmiana struktury własnościowej oraz rozwój sektora małych i średnich przedsiębiorstw spowodowały zainteresowanie tym obszarem badawczym. Rozwój przedsiębiorczych postaw po 1989 roku traktowano jako proces, którego rozwój uzależniony był zarówno od warunków zewnętrznych, określających możliwości i tempo rozwoju nowo tworzonych podmiotów gospodarczych, jak i wewnętrznych predyspozycji psychofizycznych konkretnych osób podejmujących działalność gospodarczą. W prowadzonych rozważaniach naukowych na temat rozwoju firm zwrócono uwagę na ważną rolę przedsiębiorcy dla ich przetrwania i rozwoju. Biorąc pod uwagę zmiany w funkcjonowaniu małych i średnich prywatnych firm, wskazywano, że wśród uwarunkowań przedsiębiorczych zachowań w coraz większym stopniu należy uwzględnić:

- a) uwarunkowania edukacyjne (cechy związane z przedsiębiorczością, które można i należy rozwijać w procesie socjalizacji przez naukę w szkole, szkolenia na kursach itp.);

- b) uwarunkowania społeczne (w tym kulturowe), głównie związane z akceptowaniem właścicieli firm, przełamywaniem przez lata narosłego krytycyzmu wobec materialnego sukcesu ludzi tworzących własne firmy;
- c) uwarunkowania ekonomiczne, czyli system przepisów regulujących powstawanie i funkcjonowanie prywatnych firm (w tym system podatkowy, kredytowanie, a raczej trudności z tym związane itp.).

Współzależność rozwoju przedsiębiorczości oraz lokalnych i regionalnych uwarunkowań społeczno-gospodarczych i kulturowych spowodowały, że rozwój ten przebiega z różną siłą i dynamiką w poszczególnych regionach kraju. Powodem jest zróżnicowany potencjał społeczno-gospodarczy, odmienne tradycje oraz powiązania lokalne, regionalne i międzynarodowe. Mając to na uwadze, w publikacji zgromadzono dorobek środowisk naukowych dotyczący szeroko pojętej problematyki przedsiębiorczości umiejscowionej w regionie. Ocenom poddano sektor małych i średnich przedsiębiorstw, poziom ich innowacyjności i dynamikę rozwoju, a także metody i techniki wspomagania rozwoju tego sektora na poziomie lokalnym i regionalnym. Publikacja składa się z dwóch tomów, w których wyodrębniono wyraźnie zróżnicowane nurty badań świadczące o złożoności problemów. W pierwszej części, poświęconej polityce wsparcia i kreowania przedsiębiorczości, szczególną uwagę zwrócono na rolę władz centralnych i lokalnych w tym procesie oraz na kształtowanie odpowiednich postaw. W drugiej części przedstawiono naukę i sport jako katalizatory przedsiębiorczych zachowań, innowacyjność i nowe technologie w kształtowaniu przedsiębiorczości oraz wyniki badań obrazujące przedsiębiorczość na poziomie lokalnym i regionalnym. W obu zeszytach zamieszczono artykuły przedstawiające wyniki badań empirycznych umożliwiających weryfikację przyjętych przez autorów hipotez badawczych.

Redaktorzy dziękują wszystkim przedstawicielom środowisk nauki, samorządów lokalnych i przedsiębiorców, którzy przyjęli zaproszenie na konferencję i opublikowali artykuły. Szczególne podziękowania składamy zaprzyjaźnionym środowiskom naukowym, a zwłaszcza członkom Rady Programowej Konferencji oraz recenzentom artykułów.

Jolanta Witek, Piotr Niedzielski